

<https://doi.org/10.53656/his2024-6-7-one>

Reviews and Annotations
Рецензии и анотации

ЕДИН ЕТНОЛОЖКИ ПОГЛЕД ВЪРХУ ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

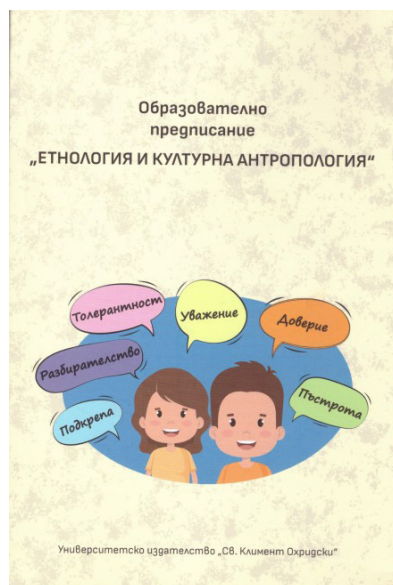
Доц. д-р Мирена Легурска

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Образователно предписание „Етнология и културна антропология“ е книга в областта на интеркултурното образование, която има своето заслужено място в частно – дидактическата библиотека на всеки български учител, директор, образователен медиатор и т.н. В нея е проведено и описано изследване, базирано на представена етнологика и етнопедагогическа иновативна практика, ориентирана към формиране на социокултурна компетентност при всички адресати в системата на училищното образование. Мултидисциплинарният авторски екип (Ирина Колева, Виолета Коцева, Кремена Йорданова, Петя Василева-Грудева, Дафина Пандин, Любомир Димитров, Калоян Ангелов) включва учени в областта на етнологията, етнопедагогиката, етнопсихологията и културната антропология.

Иновативното изследване с цел повишаване социокултурната компетентност на всички адресати в общообразователния процес (ученици – родители – учители) е представено последователно чрез трите му етапа: методологичен, диагностично-изследователски и развиващ етап.

Методологията на изследването включва етнопедагогическа технология за формиране на социокултурна компетентност в процеса на взаимодействието „ученик – учител – родител“. Понятийната триада „човек – култура – опит“ е ключова за методологията на образователното предписание, като културата и опитът са отправни точки за възприемане на света, като разгръщащо се многообразие.

Рефлексивният подход е целеполагащ и в него компетентностите се разглеждат не като пасивна, а като активно действена характеристика на личността, включващи както знания, умения и отношения, така и ценности (вътрешни и външни за субекта) (Koleva, p. 19). Изяснени са основни концепти, свързани с интеркултурното образование, образователната интеграция като процес и социокултурната компетентност.

Изведена е основополагащата теза, че процесът на социализация се осъществява в условията на разновъзрастови и разноетнически групи/паралелки/класове от ученици. Той се разгръща на три равнища: процес на социална адаптация на ученика, процес на познавателна вътрешна мотивация на ученика и способност за социална ориентация на ученика. Разгръщането на тези три равнища с кодираните в тях специфични етнопсихологическите маркери за форми на педагогическо взаимодействие формират социокултурната компетентност на ученика. Това е технологичният процес за придобиване от ученика на осъзнати знания, умения и ценности – компетентност.

В образователното предписание е описана успешна етнопедагогическа практика, която се разгръща на два етапа: диагностично-изследователски и формиращ (развиващ) етап.

В диагностично-изследователския етап са изследвани основните маркери на средата, които пречат педагогическото взаимодействие между учениците от ромски и български произход. С оглед желанието на авторите на изследването процесите на локално ниво да бъдат обхванати в дълбочина, са използвани интердисциплинарни методи. На първо място, това са етнографските методи на работа, които включват с всички адресати в образователния процес структурирано и полуструктурирано интервю, включено наблюдение и други. Снети са образователен, етнически и конфесионален, социален и културен статус на респондентите. Данните са анализирани с метода контент-анализ и са направени съответните изводи. Изводите бележат положителни тенденции, свързани с това, че мнозинството от учениците имат положителна нагласа за продължаване на своето образование в университет. Родителите също декларират готовност да насърчат по-добрата житейска реализация на своите деца, и приемат, че висшето образование е полезна дългосрочна инвестиция. Според тях образованието дава знания, социален опит, открива перспективи, възможности и разширява социалните връзки между хората.

Във формиращия (развиващия) етап последователно са представени етнопедагогическите проекции на социокултурната компетентност на ученика, родителя, учителя и студента от специалност „Етнология и културна антропология“ на СУ „Св. Климент Охридски“ – Исторически факултет.

Разработени са следните теми за форми на взаимодействие с ученици. В тях са кодирани следните интерактивни методи: дискусия и казуси.

- Стратегии за разрешаване на противоречия и конфликтни ситуации.
- Изграждане на социални умения в рамките на паралелката/класа.
- Взаимодействие между учениците в рамките на училищната среда и приемане на различията.

- Ценностно ориентирано поведение на учениците.

- Формиране на граждански компетентности.

В хода на груповата работа с родителите са използвани и описани методи в областта на андрагогиката.

Идеите за професионално-педагогически тренинг с учителите и ателиетата със студентите допълват и обогатяват тази част от предписанието.

Като приложения читателят може да открие въпросник за работа с учители, директори и непедagogически персонал; въпросник за работа с родители; въпросник за работа с ученици; снимков материал и текст на апробирани ателиета с ученици.

ЛИТЕРАТУРА

Коцева, В. (съст.). 2023. *Образователно предписание „Етнология и културна антропология“*. София: Св. Климент Охридск“. ISBN 978-954-07-5863-3

REFERENCES

Koceva, V. (Eds.), 2023. *Ethnology and cultural anthropology educational prescription*. Sofia: St. Kliment Ohridski. ISBN 978-954-07-5863-3.

AN ETHNOLOGICAL VIEW OF INTERCULTURAL EDUCATION

✉ **Dr. Mirena Legurska, Assoc. Prof.**

ORCID iD: 0000-0001-7858-4489

WoS Researcher ID: AAO-1705-2021

Sofia University

Faculty of History

E-mail: legurska_mirena@abv.bg